

УДК 930.2(092)(477.5) 1816/1834

Вуйко Б.І.,

аспірант кафедри історії та культури України

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»,
mega-bogdan59@ukr.net

Україна, м. Переяслав

ОСМИСЛЕННЯ О.П. ОГЛОБЛИНИМ ДІЯЛЬНОСТІ М.Г. РЄПНІНА (ВОЛКОНСЬКОГО) НА ПОСАДІ ГЕНЕРАЛ- ГУБЕРНАТОРА ЛІВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ (1816–1834)

Метою статті є осмислення О.П. Оглоблиним діяльності М.Г. Рєпніна (Волконського) на посаді генерал-губернатора Лівобережної України. Методологічною основою дослідження насамперед виступили принципи історизму, об'єктивності, всебічності та наступності. Особливе місце в дослідженні надається біографічному методу. Доведено, що у своїй монографії «Люди Старої України» присвяченій осмисленню розвитку українського автономізму, української культури та громадської думки кінця XVIII – початку XIX століття, вчений проаналізував особистість та україноцентричну діяльність М.Г. Рєпніна на посаді генерал-губернатора Лівобережної України.

Ключові слова: Лівобережна Україна, князь Микола Григорович Рєпнін (Волконський), О.П. Оглоблин, українські козаки, «Історія Русів», український автономізм кінця XVIII – початку XIX століття.

Постановка проблеми. Актуальність вивчення заявленої проблематики полягає у тому, що досліджуючи важливу роль М.Г. Рєпніна в культурно-історичному розвитку України у рецепції О.П. Оглоблина, маємо можливість показати як особистість, так й україноцентричний чин князя.

Наукова новизна статті визначається тим, що на основі аналізу літератури та першоджерел, вперше показано як О.П. Оглоблин фахово проаналізував визначну постать М.Г. Рєпніна та його позитивну діяльність спрямовану на збереження й розвиток української культури і самобутності.

Мета роботи – осмислення О.П. Оглоблиним діяльності М.Г. Рєпніна (Волконського) на посаді генерал-губернатора Лівобережної України. Для досягнення мети дослідження поставлені такі завдання: лаконічно проаналізувати історіографію питання; з'ясувати якою бачив діяльність і постать М.Г. Рєпніна, О.П. Оглоблин мешкаючи у СРСР, показати як аналізував життєдіяльність князя дослідник перебуваючи в еміграції, підвести підсумки дослідження.

Ця праця виконується в межах науково-дослідної теми кафедри історії та культури України ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» – «Соціальні зміни та політичні процеси в Україні XIX – початку XXI ст.» (номер державної реєстрації 0112U005220).

Життєдіяльністю М.Г. Рєпніна (Волконського) цікавилася дослідники XIX–XXI ст., серед них М. Антонович [1], Д. Дорошенко [12], І. Павловський [24], М. Стороженко [27], В. Свербигуз [25], М. Бутич [4], С. Дремлюга [13], П. Кралюк [17], В. Шандра [29], Н. Конопка [16] та ін.

У свою чергу, життєвий шлях і аналіз наукових напрацювань О. Оглоблина щодо історичного, суспільно-політичного та культурного розвитку України досліджувало багато вчених. Окремі аспекти аналізували такі науковці: А. Атаманенко [2], Ю. Бойко [3], І. Верба [5], Л. Винар [6-8], В. Воронов [10], В. Гром [11], А. Жуковський [14], М. Ковальський [15], Ю. Макар

[18], Т. Марусик [19], В. Омельченко [23] та ін. Разом з тим, окремих публікацій присвячених виключно осмисленню О.П. Оглоблиним діяльності М.Г. Рєпніна (Волконського) на посаді генерал-губернатора Лівобережної України, ще не було. Лише невеликі згадки про це є в історіографічних частинах деяких наукових праць. Так маємо надію, що стаття посприє актуалізації дослідження наукових напрацювань О.П. Оглоблина щодо непересічної особистості князя М.Г. Рєпніна та його україноцентричної діяльності.

Виклад основного матеріалу та результатів дослідження. Життєдіяльність та наукові дослідження О.П. Оглоблина можемо розділити на два періоди. Перший, це – життя й наукова діяльність дослідника у Радянській Україні. Другий – життєвий шлях і наукові студії вченого за межами комуністичної системи.

30-ті рр. XX ст. увійшли в життя українського суспільства тотальним наступом сталінізму на всі сфері буття, у тому числі в науку і культуру. Зазнав репресивних акцій Олександр Петрович. Вже наприкінці 1930 р. О.П. Оглоблин був заарештований за звинуваченням «у протаскуванні українського буржуазного націоналізму в науку. Однак сфабрикувати чергову справу над українською інтелігенцією тоді не вдалося, а дослідника було звільнено на початку 1931 р. Водночас почався довготривалий ланцюг утисків вченого... У своїй високоінтелектуальній роботі він змушений був додавати партійно-пропагандистські домішки і працювати під невблаганним пресом урядової цензури» [26, с. 7-8].

Незважаючи на ці несприятливі для науковця обставини, О.П. Оглоблин продовжував займатися науковою діяльністю. За словами сучасного українського вченого І. Верби, у 1998 році у науковий обіг був введений конспект лекції з української історії професора Оглоблина за 1940–1941 рр., який знаходився у колекції культуролога С. Білоконя. У цій чималій праці охоплено історико-географічний період від «Історії Русів» до комунізованої української історіографії (М.І. Яворський, М.С. Слабченко), автор намагався уникати висловлювати

власну думку про схеми українського історичного процесу, натомість він збагатив історичний матеріал про багатьох національних дослідників [5, с.319].

Також І. Верба наголошує: «Взагалі на цьому Оглоблінському лекційному курсі рясно позначився загальний огляд офіційний осуд усього вітчизняного історіографічного процесу, проте вчений насичав його призабутими дослідниками і маловідомими творами, заповнивши таким чином, певну прогалину в українській історичній науці. Справді, мало де можна віднайти інформацію про історіографічні зацікавлення малоросійського генерал-губернатора князя М.Г. Рєпніна, історика Києва М.Ф. Берлінського, Чернігівського генерального маршалка О.М. Марковича, полтавчанина О.М. Матроса» [5, с.320-321].

Друга світова війна стала великим випробуванням для мільйонів українців, у тому числі й О.П. Оглоблина. Через низку причин вчений залишився в окупованому гітлерівцями Києві, а згодом при наближенні Східного фронту, спочатку переїхав до Львова, а потім до Праги. По завершенню військових дій О.П. Оглоблін деякий час мешкав у Західній Німеччині, а згодом оселився у Сполучених Штатах Америки (далі – США). Саме ця країна емігрантів стала для вченого другою Батьківщиною та посприяла розкриттю його наукового та організаційного потенціалу. Необмежений ніякими партійними догмами та вказівками, він зміг повністю реалізувати свої творчі задуми загалом, й стосовно особистості та україноцентричної діяльності М.Г. Рєпніна зокрема.

У монографії «Українська історіографія (1917–1956)» О.П. Оглоблін аналізує розвиток вітчизняної історичної думки, відзначив докторську працю М. Антоновича (1909–1955), онука В. Антоновича та сина Д. Антоновича, присвячену діяльності князя М.Г. Рєпніна на посаді віцекороля Саксонії (1813–1814), який дещо пізніше був генерал-губернатором Лівобережної України (1816–1834). У цій дисертації під заголовком «Князь Рєпнін, генерал-губернатор Саксонії» Берлін, (1936) було зібрано чимало важливих фактів пов'язаних з урядуванням князя та набуття ним важливих управлінських і ділових навиків, які стали йому у нагоді уже на теренах Наддніпрянщини [22, с.121].

У наступній своїй монографії «Люди Старої України», яка була оприлюднена у 1959 році у Мюнхені (Федеративна Республіка Німеччина), видавництвом «Дніпрова хвиля», О.П. Оглоблін намагався проаналізувати життя та діяльність найкращих представників української аристократії Лівобережної України, «тих, що не пили крові свого народу, а навпаки, власну кров, власну працю, власну думку, віддавали для його добробуту, його освіти та культури, його національної волі та державної незалежності» [20, с.6].

Враховуючи формат цієї наукової праці, а саме те, що вона присвячена виключно вітчизняним представникам українського автономізму, української культури й громадської думки кінця XVIII – початку XIX ст. М.Г. Рєпнін лише опосередковано присутній на її сторінках, і йому на превеликий жаль, автором не присвячений окремий розділ.

Саме тому, О.П. Оглоблін у передмові наголошує: «Буде у нас мова і про окремих осіб, і про цілі родини та

роди, які цього заслуговують, – але на жаль, у дуже вузьких рамках приступних нам на чужині матеріялів. Неповні будуть наші нариси: багатьох гідних доброї згадки фамілій і осіб тут бракуватиме, а й про тих, що згадані в цих нарисах, можна було б сказати значно більше, навіть на підставі дотепер опублікованого матеріялу. Але гадаємо, що й ці уривкові відомості будуть не без користі для майбутнього історика України XVIII століття, а звичайний український читач почує слово правди про давноминулі часи і тих діячів, більших і менших, які підсвідомо, а здебільшого цілком свідомо діяли на славу, честь і оборону своєї Великої Батьківщини» [20, с.6].

Одним із таких діячів і був князь М.Г. Рєпнін (Волконський), якого О.П. Оглоблін без сумніву вважав великим прихильником України та особистим приятелем визнаних представників тогочасного українського автономізму, зокрема Михайла Миклашевського, Василя Капніста та Івана Капніста [20, с.108; 159-160].

Вчений присвятив М. Миклашевському і В. Капністу окремі розділи у своїй науковій праці, де прямо і опосередковано проаналізував особистість та україноцентричну діяльність М.Г. Рєпніна (Волконського) на посаді генерал-губернатора Лівобережної України.

Загалом, Малоросійське генерал-губернаторство з центром у Полтаві до складу якого входили землі Чернігівської та Полтавської губерній, було започатковано у 1802 році, та проіснувало до 1856 року. Головним його завданням російські вельможі бачили у тому, щоби повністю ліквідувати залишки Гетьманщини на Лівобережній Україні, й остаточно інтегрувати ці території до політичного, економічного, правового, мілітарного, культурного простору Російської імперії [2, с.8].

Якщо перший генерал-губернатор Малоросії князь Олексій Куракін (1802–1808) проводив більш-менш вважену політику по відношенню до місцевого населення, то його наступник, князь Яків Лобанов-Ростовський (1808–1816) відзначився несприйняттям й ненавистю до підпорядкованого йому краю та люду. О.П. Оглоблін відзначав, що саме цей генерал-губернатор і самодур наказав спалити містечко Смілу [20, с.159].

Отримавши такий важкий та негативний спадок М.Г. Рєпнін, крок за кроком здобував не лише повагу до себе і своєї посади, але й почав розуміти особливості та потреби українців Лівобережжя. Особливо це стосувалося такого ганебного явища як кріпацтво, яке було політичним, економічним, фінансовим й ідеологічним підґрунтям величезної Російської імперії. О.П. Оглоблін з цього приводу підкреслював, що «ще 1831 року військовий губернатор Лівобережної України князь М.Г. Рєпнін щільно пов'язаний з українськими автономістичними колами писав імператору Миколі I, що 1783 р. малоросійські землероби були поневолені через примхи тогочасних царських сановників, клевретів і деяких малоросійських старшин, які пожертвували щастям Батьківщини заради власного збагачення» [20, с.63].

Оскільки, скасувати кріпацтво було не під силу генерал-губернатору, та й імператор зі своїми вельможами вважали це не на часі, то князь намагався хоч якось послабити кріпацтво й поліпшити соціально-економічні умови життя місцевих українців. Одним із таких ймо-

вірних шляхів було повернення у суспільно-політичне, мілітарне життя Лівобережної України козацького стану.

Загалом, українське козацтво – це складне і багатогранне явище, яке відіграло важливу роль у долі України та українського народу. Саме завдяки козацтву в середині XVII ст. було відновлено українську державність у форматі Гетьманщини. Ця козацька держава продовжила державотворчу традицію українського народу в ранньомодерний час. Завдяки козацтву та його впливові на українську культуру протягом бездержавного і колоніального XIX ст. в ментальності українського етносу жило прагнення до волі і свободи, а козак був уособленням українського ідеалу чоловіка-воїна [28, с.3].

О.П. Оглоблин стверджував, що на формування ставлення М.Г. Репніна до українського козацтва мали значний вплив його добрі друзі, а саме Василь Капніст і Михайло Миклашевський. Вчений наголошував, що для українських автономістів, у тому числі й для Капніста, було зрозуміло – тільки відновлення українського козацького війська створить належну військову базу для визволення України з військового ярма та відродження українського державного буття, тому на початку 1788 року В. Капніст складає і подає імператриці Катерині II проєкт відновлення козацьких полків в Україні, згідно якого, це мало бути окреме козацьке кінне військо складене добровольців, під команду власної старшини, частково виборної (сотенна старшина), яке фактично не було пов'язане з російською армією [20, с.88].

У свою чергу, М. Миклашевський у 1812 році склав власний проєкт відновлення козацьких полків на теренах Лівобережної України, за яким до складу нової козацької частини, що мала бути сформована по закінченню війни з Францією увійшли не лише козаки, а й державні селяни, яких тоді нараховувалося до 170 тисяч. Кожні чотири господарства мали повністю утримувати одного козака з його конем, а козаки у свою чергу, мали бути звільнені від усіх податків [20, с.158-159].

Також дослідник вказав, що козацький проєкт М. Миклашевського підтриманий Д. Трошинським і В. Капністом був продовженням відомого проєкту того ж В. Капніста 1788 р. і мав безпосередній вплив на пізніший козацький проєкт князя М.Г. Репніна та І.В. Капніста 1831 р. [20, с.159].

Спільним для всіх цих козацьких проєктів було те, що коли вони подавалися до вініченосних осіб метрополії, Російська імперія у цей час вела активні воєнні дії та конче потребувала додаткових військових сил, а як тільки військові кампанії закінчувалися, той зацікавленість у відродженні українського козацтва стрімко згасала. Тому О.П. Оглоблин робить слушний висновок, що все це для російського уряду «мало суто кон'юнктуральний характер» [20, с.89].

Але попри всі примхи долі козацький проєкт князя Миколи Григоровича Репніна (Волконського) хоча не змінив ситуацію кардинально, проте посприяв поліпшенню соціально-економічного становища деяких українських нащадків козаків Гетьманщини.

Для О.П. Оглоблина така українофільська й україноцентрична діяльність М.Г. Репніна (Волконського) не була випадковістю. Вчений, у зв'язку з цим зазначав, що князь був нащадком чернігівських Рюриковичів й мав за

дружину освічену і розумну жінку Варвару Розумовську, онучку останнього гетьмана Кирила Розумовського [20, с.162].

Весь цей спадок з минулого, родинні зв'язки та приязні відносини з тогочасними українськими інтелектуалами зробили свою добру справу, і посприяли тому, що на противагу від свого попередника самодура князя Я. Лобанова-Ростовського, князь М.Г. Репнін (Волконський) намагався професійно керувати малоросійським генерал-губернаторством. Для нього ця територія була не колонією, з якої треба було визискувати всі ресурси, а насамперед, краєм, який конче потребував допомоги, опіки й вмілого керування.

Щоби підтвердити ці думки О.П. Оглоблин наводить витяги з листування М.Г. Репніна з М.П. Миклашевським, правнука одного з найвизначнішого державного діяча мазепинської України – стародубівського полковника Михайла Андрійовича Миклашевського. Проаналізувавши цю епістолярну спадщину вчений стверджував, що «їх в листуванні, зокрема в листах Репніна найбільше турботи за долю України [20, с.162].

Також дослідник відзначав, що листах князя М.Г. Репніна (Волконського) нерідко трапляються українські слова, і взагалі українізм [20, с.163].

Така зануреність князя в українське етнокультурне середовище, його ознайомленість з героїчним і трагічним минулим України, зазначав О.П. Оглоблин, посприяла формуванню у деяких дослідників гіпотези, що автором культової української книги «Історія Русів» міг бути князь М.Г. Репнін (Волконський) [20, с.163].

У свою чергу, вчений дуже цікавився, хто є справжнім автором важливої для українців книги. Але попри велику повагу і пієтет до особистості й україноцентричного чину М.Г. Репніна (Волконського) дослідник не вважав його автором цієї надважливої для України й українців праці. Присвятивши розкриттю цієї таємниці багато років свого життя, О.П. Оглоблин стверджував, що саме з теренів його малої батьківщини – Сіверщини (саме їй він присвятив монографію «Люди Старої України»), а конкретно з Новгород-Сіверського кола українських громадських і культурних діячів кінця XVIII століття вийшов майбутній автор «Історії Русів» [21, с.150].

Висновки. Проаналізувавши особистість та україноцентричну діяльність Миколи Григоровича Репніна (Волконського) у рецепції Олександра Петровича Оглоблина, ми прийшли до таких результатів. По-перше, незважаючи на досить велику кількість праць присвячених життєдіяльності Миколи Григоровича Репніна (Волконського) й Олександра Петровича Оглоблина-Мезько, публікацій у яких характеризується особистість та україноцентрична діяльність князя М.Г. Репніна в осмисленні О.П. Оглоблина на превеликий жаль відсутні, саме у цьому проявляється новизна нашого дослідження. По-друге, наукову діяльність О.П. Оглоблина можемо умовно розділити на два періоди – радянський та пострадянський. По-третє, мешкаючи в СРСР О.П. Оглоблин змушений був жити і працювати згідно тих вимог і умов, які диктувала тоталітарна влада своїм громадянам, але незважаючи навіть на ці несприятливі обставини, вчений намагався в міру своїх сил і можливостей професійно досліджувати історію України загалом, і життєдіяльність

Миколи Григоровича Рєпніна (Волконського) зокрема. По-четверте, з наближенням Східного фронту О.П. Оглоблин, щоби не попасти до рук сталінської таємної поліції змушений був назавжди покинути Київ та після тривалих мандрівок оселився у США, де зрештою і зміг розкрити свій великий потенціал вченого й наукового адміністратора. По-п'яте, у своїй монографії «Люди Старої України» присвяченій осмисленню розвитку українського автономізму, української культури та громадської думки кінця XVIII – початку XIX століття, вчений проаналізував особистість та україноцентричну діяльність М.Г. Рєпніна (Волконського) на посаді генерал-губернатора Лівобережної України. Також О.П. Оглоблин відмітив намагання князя відродити українське козацтво та повернути його до суспільно-політичного, військового й економічного життя Лівобережної України, хоча козацький проект князя не змінив кардинально ситуацію, проте посприяв поліпшенню соціально-економічного становища нащадків козаків колишньої Гетьманщини. Тому на думку О.П. Оглоблина, перебуваючи на посаді генерал-губернатора Лівобережної України впродовж 1816–1834 років, князь Микола Григорович Рєпнін (Волконський) у міру своїх сил і можливостей, переймався долею українців та намагався допомогти їм як у повсякденному житті, так і у збереженні героїчного минулого, тим самим сприяючи культурному відродженню України.

Література

1. Антонович, М. Князь Рєпнін, генерал-губернатор Саксонії. Берлін: Укр. вільний інститут у Берліні, 1936, 64 с.
2. Атаманенко, А. Передмова. Микола Григорович Рєпнін: дипломат, політик, урядовець. Острог – Нью-Йорк, 2016. С.8-11.
3. Бойко, Ю. Професор, доктор О.П. Оглоблин як історик духовно-політичного розвитку козацької України. Український історик, 1975, Ч. 1–2 (45–46), С.13-28.
4. Бутич, М.І. До історії створення та діяльності генерал-губернаторств і військових губернаторств на Україні (кінець 18 – поч. 20 ст.). Історичні дослідження. К, 1985, Вип.11, С.45-50.
5. Верба, І. Олександр Оглоблин. Життя і праця в Україні. До 100-річчя з дня народження. Київ, 1999, 384 с.
6. Винар, Л. Олександр Петрович Оглоблин (1899–1992). Біографічна студія. Нью-Йорк-Торонто-Київ, 1994, 80 с.
7. Винар, Л. Олександр Петрович Оглоблин. Короткий історіографічний нарис. Український історик, 1993, Ч. 1-4 (116-119), С.7-57.
8. Винар, Л. Олександр Мезько-Оглоблин: земля, предки, родина. Український історик, 2000, Ч. 1-3 (144-146), С.105-148.
9. Винар, Л., Атаманенко, А. Видатний дослідник Мазепинської доби. Оглоблин О. Гетьман Іван Мазепа та його доба. 2-е доп. вид. Нью-Йорк-Київ-Львів-Торонто, 2001, С.14-46.
10. Воронов, В.О. П. Оглоблин як історіограф-енциклопедист (за матеріалами Енциклопедії Українознавства). Наукові записки. Університету Острозька Академія: Історичні науки, Острог, 2000, Вип. I, С.237-245.
11. Гром, В. Актуальне наукове дослідження договору Бодана Хмельницького з Москвою. 1654 р. III, 2, С.11-24.
12. Дорошенко, Д. Князь М. Рєпнін і Д. Бантиш-Каменський: (Сторінка українського громадського життя першої чвертини XIX ст.). Пр. Укр. високого пед. Ін-ту ім. М. Драгоманова. Прага, 1929, III, 1, С.90-108.
13. Дремлюга, С.П. З історії суспільно-політичної думки України першої половини XIX ст. Турок князя М.Г. Рєпніна

Волконського. Дніпропетровський іст.-археогр. зб. Дніпропетровськ, Вип. I, На пошану професора М.П. Ковальського, 1997, С.386-397.

14. Жуковський, А. Вклад Олександра Оглоблина в Енциклопедії Українознавства, Український історик, 1995, Ч. 1-4, С.209-220.
15. Ковальський, М., Тасічник, І. Слово про історика. Олександр Мезько-Оглоблин. Люди старої України та інші праці. ред. А.П. Винар. Острог-Нью-Йорк, 2000, С.12-21.
16. Конопка, Н. Микола Григорович Рєпнін: дипломат, політик, урядовець. Острог-Нью-Йорк, 2016, 216 с.
17. Краляк, П. Покровитель українських автономістів. День, 2019, № 161-162.
18. Макар, Ю. Олександр Оглоблин і розвиток української історичної науки. Український історик, 2001, Ч. 1–4 (148–151), С.135-150.
19. Марусик, П. Олександр Оглоблин і Українське Історичне Товариство. Науковий Вісник Чернівецького Університету. Чернівці, 2000, Вип. 73–74, С.52-63.
20. Оглоблин, О. Люди Старої України. Мюнхен: Видавництво «Дніпрова хвиля», 1959, 328 с.
21. Оглоблин, О.П. До питання про автора Історії Русов. Київ, Інститут історії НАН України, 1998, 150 с.
22. Оглоблин, О.П. Українська історіографія. 1917–1956. пер. англ. Київ, 2003. 253 с.
23. Омельченко, В. УВАЖ і професор Олександр Оглоблин Український історик, 2000, III, 37, Ч. 1-3 (144-146), С.238-243.
24. Павловський, Н.Ф. К історії Малоросії генерал-губернаторства во время генерал-губернаторства кн. Н.Г.Рєпніна: (Очерки, матеріали, переписка по архивным данным). Труды ЛГУАК, Полтава, 1905, Вып. 1, С.49-154.
25. Свербизу, В. Старосвітське панство. Варшава, 1999. 248 с.
26. Смолій, В.А., Путро, О.І., Верба, І.В. Слово до читача. Про життя і наукову діяльність професора О.П. Оглоблина. Оглоблин О.П. До питання про автора Історії Русов. Київ, Інститут історії НАН України. 1998. С.3-15.
27. Стороженько, Н.В. К портрету князя Ніколая Григоревича Рєпніна. Кієвська старина, 1897, Кн. 12, С.473-480.
28. Фігурний, Ю. Історичні витоки українського лицарства: Нариси про зародження і розвиток козацької традиційної культури та національно-військове мистецтво в українознавчому вимірі. Київ: Видавничий дім «Стилос», 2004, 308 с.
29. Шандра, В.С. Малоросійське генерал-губернаторство, 1802–1856: функції, структура, архів. К, 2001, 356 с.

References

1. Antonovych, M. Kniaz Rjepnin, heneral-hubernator Saksonii. Berlin: Ukr. vilnyi instytut u Berlini, 1936, 64 s.
2. Atamanenko, A. Peredmova. Mykola Hryhorovych Rjepnin: diplomat, polityk, uriadovets. Ostroh – Niu-Iork, 2016. S. 8-11.
3. Boiko, Yu. Profesor, doktor O.P. Ohloblyn yak istoryk dukhovno-politychnoho rozvytku kozatskoi Ukrainy. Ukrainskyi istoryk, 1975, Ch. 1–2 (45–46), S. 13-28.
4. Butych, M.I. Do istorii stvorennia ta diialnosti heneral-hubernatorstv i viiskovykh hubernatorstv na Ukraini (kinets 18 – poch. 20 st.). Istorychni doslidzhennia. K, 1985, Vyp.11, S. 45-50.
5. Verba, I. Oleksandr Ohloblyn. Zhyttia i pratsia v Ukraini. Do 100-richchja z dnia narodzhennia. Kyiv, 1999, 384 s.
6. Vynar, L. Oleksander Petrovych Ohloblyn (1899–1992). Biografichna studija. Niu-Iork-Toronto-Kyiv, 1994, 80 s.
7. Vynar, L. Oleksander Petrovych Ohloblyn. Korotkyi istoriografichniy narys. Ukrainskyi istoryk, 1993, Ch. 1-4 (116-119), S. 7-57.
8. Vynar, L. Oleksandr Mezko-Ohloblyn: zemlia, predky, rodyna. Ukrainskyi istoryk, 2000, Ch. 1-3 (144-146), S. 105-148.

9. Vynar, L., Atamanenko, A. *Vydatnyi doslidnyk Mazepenskoj doby. Ohloblyn O. Hetman Ivan Mazepa ta yoho doba. 2-e dop. vyd, Niu-Iork-Kyiv-Lviv-Toronto, 2001, S. 14-46.*
10. Voronov, V.O. P. *Ohloblyn yak istoriograf-entsefopedyst (za materialamy Entsyklopedii Ukrainoznavstva). Naukovi zapysky. Universytetu Ostrozka Akademiia: Istorychni nauky, Ostroh, 2000, Vyp. I, S. 237-245.*
11. Hrom, V. *Aktualne naukove doslidzhennia dohovoru Bohdana Khmelnytskoho z Moskvoiu. 1654 r. T. 2, S. 11-24.*
12. Doroshenko, D. *Kniaz M. Rjepnin i D. Bantysk-Kamenskyi: (Storinka ukrainskoho hromadskoho zhyttia pershoi chetvertyny XIX st.). Pr. Ukr. vysokoho ped. In-tu im. M. Drahomanova. Praha, 1929, T. 1, S 90-108.*
13. Dremluha, S.P. *Z istorii suspilno-politychnoi dumky Ukrainy pershoi polovyny XIX st. Hurtoč kniazia M.H. Rjepnina-Volkonskoho. Dnipropetrovskiy ist.-arkheohr. zb. Dnipropetrovsk, Vyp. I, Na poshanuprofesora M.P. Kovalskoho, 1997, S. 386-397.*
14. Zhukovskiy, A. *Vklad Oleksandra Ohloblyna v Entsyklopedii Ukrainoznavstva, Ukrainskiy istoryk, 1995, Ch. 1-4, S. 209-220.*
15. Kovalskiy, M., Pasichnyk, I. *Slovo pro istoryka. Oleksander Mezko-Ohloblyn. Liudy staroi Ukrainy ta inshii pratsi. red. A.R. Vynar. Ostroh-Niu-Iork, 2000, S. 12-21.*
16. Konopka, N. *Mykola Hryhorovych Rjepnin: diplomat, polityk, uriadovets. Ostroh-Niu-Iork, 2016, 216 s.*
17. Kyaliuk, P. *Pokrovitel ukrainskykh avtonomistiv. Den, 2019, № 161-162.*
18. Makar, Yu. *Oleksander Ohloblyn i rozvytok ukrainskoj istorychnoi nauky. Ukrainskiy istoryk, 2001, Ch. 1-4 (148-151), S. 135-150.*
19. Marusyk, T. *Oleksander Ohloblyn i Ukrainse Istorychne Tovarystvo. Naukovyi Visnyk Chernivetskoho Universytetu. Chernivtsi, 2000, Vyp. 73-74, S. 52-63.*
20. Ohloblyn, O. *Liudy Staroi Ukrainy. Miunkhen: Vydavnytstvo «Dniprova khivylia», 1959, 328 s.*
21. Ohloblyn, O.P. *Do pytannia pro avtora Ystory Rusov. Kyiv, Instytut istorii NAN Ukrainy, 1998, 150 s.*
22. Ohloblyn, O.P. *Ukrainska istoriografii. 1917-1956. per. anh. Kyiv, 2003. 253 s.*
23. Pavlovskiy, I.F.K. *istorii Malorossii general-gubernatorstva vo vremya general-gubernatorstva kn. N.G. Repnina: (Ocherki, materialy, perepiska po arkhivnym dannym). Trudy PGUAK, Poltava, 1905, Vyp. 1, S. 49-154.*
24. Omelchenko, V. *UVAN i profesor Oleksander Ohloblyn. Ukrainskiy istoryk, 2000, T. 37, Ch. 1-3 (144-146), S. 238-243.*
25. Sverbyhuz, V. *Starosvitske panstvo. Varshava, 1999. 248 s.*
26. Smolii, V.A., Putro, O.I., Verba, I.V. *Slovo do chytacha. Pro zhyttia i naukovu diialnist profesora O.P. Ohloblyna. Ohloblyn O.P. Do pytannia pro avtora Ystory Rusov. Kyiv, Instytut istorii NAN Ukrainy. 1998. S. 3-15.*
27. Storozhenko, N.V. *K portretu knyazya Nikolaya Grigorevicha Repnina. Kievskaya starina, 1897, Kn. 12, S. 473-480.*
28. Fihurnyi, Yu. *Istorychni vytoky ukrainskoho lytsarstva: Narysy pro zarozhennia i rozvytok kozatskoj tradytsiinoi kultury ta natsionalne-viiskove mystetstvo v ukrainoznavchomu vymiri. Kyiv: Vydavnychi dim «Stylos», 2004, 308 s.*
29. Shandra, V.S. *Malorosijske heneral-hubernatorstvo, 1802-1856: funktsii, struktura, arkhiv. K, 2001, 356 s.*

Vuiko B.I.,

post graduate student of Department of History and Culture of Ukraine,
«Pereiaslav-Khmelnytsky Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University», mega-bogdan59@ukr.net

Ukraine, Pereiaslav

UNDERSTANDING THE O.P. OGLOBLIN'S ACTIVITIES OF M.G. REPININ (VOLKONSKY) AS A GENERAL-GOVERNOR OF UKRAINE (1816-1834)

The purpose of the article is to comprehend of Oleksandr Ohloblyn of the activity of Mykola Repnin (Volkonsky) as Governor General of the Left Bank Ukraine. The methodological basis of the study was primarily the principles of historicism, objectivity, comprehensiveness and continuity. A special place in the study is given to the biographical method. It is defined that in his monograph «People of the Old Ukraine», dedicated to the comprehension of the developmen of the Ukrainian autonomism, Ukrainian culture and public opinion of the late 18th – early 19th century, the scientist had analyzed the personality and Ukrainian-centric activity of M. Repnin as the governor-general of Left Bank Ukraine.

Key words: Left-Bank Ukraine, Prince Mykola Repnin (Volkonsky), O. Ohloblyn, Ukrainian Cossacks, History of the Rus People, Ukrainian autonomism of the late 18th – early 19th century.

